

Informacje podstawowe

Nazwa przedmiotu	Cyberprzestrzeń – szanse i zagrożenia
Prowadzący	dr Bartłomiej Machnik
Wydział	Wydział Nauk o Komunikacji i Dziennikarstwa
Kierunek	Dziennikarstwo i komunikacja społeczna
Poziom studiów	II
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarna
Moduł specjalnościowy	
Dyscyplina naukowa, do której odnoszą się efekty uczenia się	Nauki o komunikacji społecznej i mediach
Obowiązuje od roku akademickiego	2024/2025
Rok studiów	1
Semestr	2
Język wykładowy	polski
Status przedmiotu (<i>obowiązkowy, do wyboru</i>)	obowiązkowy
Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się (<i>symbole</i>)	DK2_W03, DK2_U01, DK2_K05, DK2_K07, DK2_K08
Rodzaj zajęć (<i>wybór z listy*</i>)	ćwiczenia
Liczba godzin	30
Liczba ECTS	3
Wymagania wstępne	Brak wymagań.
Opis i cele przedmiotu Cyberprzestrzeń – szanse i zagrożenia	Celem przedmiotu jest refleksja nad fenomenami obecnymi w Sieci, rozpatrywanymi w perspektywie komunikacyjnej, kulturowej i etycznej. Zajęcia poświęcone są analizie cyfrowego świata, który nieustannie stawia przed nami nowe wyzwania i zagrożenia. Internet wpłynął na wszystkie aspekty naszego życia – zmieniając sposób komunikacji, mediując codzienne doświadczenia, ale też generując niebezpieczeństwa, których często nie dostrzegamy lub je bagatelizujemy. Skutki te mogą być poważne – od uzależnień po akty samounicestwienia. Celem zajęć jest zatem nie tylko prezentacja i interpretacja istniejących już zjawisk w Sieci, ale również identyfikacja zagrożeń oraz problematyka uzależnień cyfrowych.

Treści programowe

Temat/blok zajęć:	Liczba godzin
Cyberprzestrzeń – szanse i zagrożenia:	
1. Wprowadzenie – krótka historia Sieci	2
2. Internet a styl życia	2
3. Społeczności: cyberspołeczności, media społecznościowe, cyfrowi tubylcy i cyfrowi migranci	2
4. Tożsamość w sieci	2
5. Sieć jako miejsce emocji (żałoba, gniew, samotność i miłość w internecie), wyrażania siebie, platforma komunikacji i rozrywki	2
6. Autokreacja w Sieci (hiperobecność)	2
7. Religia w sieci i religia sieciowa	2
8. Gry sieciowe	2
9. Sekty w internecie	2
10. Cyfrowe dzieci – zjawisko, uwarunkowania, kluczowe problemy	2
11. Samobójstwo w Sieci	2
12. Zagrożenia internetowe i uzależnienia (fake news, deep fake, addiction i dependence, chat, pornografia, voyeurism, trans dysocjacyjny przed monitorem, uzależnienia emocjonalne i inne)	2
13. Narzędzia i kryteria diagnostyczne nowych uzależnień i sposoby ich leczenia.	2
14. Prezentacja wybranych badań dotyczących Sieci i jej zagrożeń	2
15. Netykieta	2
Łącznie godzin:	30

Opis przedmiotowych efektów uczenia się i sposoby ich weryfikacji

Kategoria efektu (W, U, K)	<u>Kierunkowe</u> efekty uczenia się (co ogólnie absolwent po tych studiach będzie wiedział i umiał)	<u>Opis przedmiotowych</u> efektów uczenia się (wyłącznie czasownikami operacyjnymi - czynności, które da się zweryfikować, mieralne; w nawiasie należy podać numery tematów zajęć, które realizują dany efekt) (co konkretnie student po tym przedmiocie będzie wiedział i umiał)	Sposoby weryfikacji efektów uczenia się (np.: kolokwium pisemne, egzamin ustny, egzamin pisemny, sprawozdanie, prezentacja na zajęciach, raport, projekt indywidualny, grupowy..)
DK2_W03	W pogłębionym stopniu zna i rozumie praktyczne zastosowanie norm etycznych i regulacji prawnych w działalności zawodowej związanej z kierunkiem dziennikarstwo i komunikacja społeczna	W1 – student wie na czym polega Netykieta oraz rozpoznaje negatywne zjawiska w Sieci takie jak fakenews, manipulacja, przemoc itp. (tematy: 1,5,12,14,15)	Egzamin ustny
DK2_U01	Potrafi rozpoznawać i posługiwać się wszystkimi gatunkami dziennikarskimi, adekwatnymi do potrzeb komunikacji medialnej	U1 – student potrafi właściwie wykorzystać techniki autokreacji w Sieci (temat: 6)	Praca na zajęciach, egzamin ustny
DK2_K05	Ma głębokie i utrwalone przekonanie o istotności zachowania się w sposób profesjonalny oraz jest gotowy do przyjęcia takiej postawy	K1 – student zdaje sobie sprawę z konsekwencji obecności człowieka w Sieci i jej wpływu na codzienne życie, także kontekście społecznym i zdrowotnym i psychicznym (tematy: 2,3,4,12,13)	Praca grupowa, egzamin ustny
DK2_K07	Jest gotów do praktycznej implementacji zasad etyki w działaniach instytucji medialnych oraz pracy w mediach i na rzecz mediów	Potrafi właściwie interpretować i reagować na niepożądane zjawiska dla konkretnych grup odbiorców mediów oraz wskazywać rozwiązania w przypadku zagrożenia użytkowników (tematy: 7-14)	Praca na zajęciach
DK2_K08	Jest gotów do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach medialnych	Jest przygotowany do aktywnego wspierania akcji społecznych i kampanii informacyjnych dotyczących zapobiegania negatywnym zjawiskom pochodzenia sieciowego (temat: 2,12,14)	Egzamin ustny

Metody dydaktyczne

(dostosowane do przedmiotowych efektów uczenia się)

1.	Dyskusja
2.	Praca indywidualna
3.	Praca w grupach
4.	Case study
5.	Materiały audiowizualne

Opis nakładu pracy studenta w ECTS

Kontakt z prowadzącym	Aktywność	Liczba godzin	Razem liczba godzin / ECTS
bezpośredni	udział w zajęciach	30	30/1
	udział w zaliczeniach poza zajęciami		
	udział w konsultacjach		
praca własna	przygotowanie do zajęć, osobiste lektury	30	60/2
	praca w ramach zaliczenia śródkresowego i przygotowanie do testu końcowego	30	

Kryteria oceny końcowej

(Opis składowych oceny końcowej zajęć, rozkład procentowy lub punktowy, informacja o dopuszczalnej liczbie nieobecności, inne kryteria)

Zajęcia odbywają się w formie stacjonarnej. W usadowionych przypadkach forma zajęć będzie mogła ulec zmianie. Obecność na zajęciach jest obowiązkowa. W trakcie semestru dopuszcza się możliwość dwóch nieusprawiedliwionych nieobecności. W trakcie semestru możliwe są testy weryfikujące wiedzę studenta z uprzednio przerobionego materiału. Zaliczenie przedmiotu możliwe jest tylko przy: 1) posiadaniu wymaganej obecności, 2) praca grupowa, 3) zaliczeniu kolokwium końcowego. Na ocenę końcową składa się: ocena z egzaminu ustnego (40%), aktywność na zajęciach (30%) i pracy grupowej (30%).

Kryteria oceny efektów uczenia się

W1:

Na ocenę 3 – wiedza Studenta dotycząca Netykiety oraz negatywnych zjawisk w Sieci jest pogładowa i wybiórcza. Wskazywane przykłady są przedstawione w sposób ogólny, przykłady są powszechnie znane.

Na ocenę 4 – wiedza Studenta dotycząca Netykiety oraz negatywnych zjawisk w Sieci jest dobra. Wskazywane przykłady są przedstawione w sposób pogłębiony, przykłady są powszechnie znane.

Na ocenę 5 – wiedza Studenta dotycząca Netykiety oraz negatywnych zjawisk w Sieci jest kompletna. Wskazywane przykłady są przedstawione w sposób pogłębiony, przykłady są przygotowane w oparciu o własne rozeznanie i doświadczenie.

U1:

Na ocenę 3 – Zna podstawowe techniki autokreacji w Sieci. Wykorzystuje je wybiórczo, jednostkowo.

Na ocenę 4 – Zna techniki autokreacji w Sieci. Wykorzystuje je zbiorczo realizując odgórne założenie. Nie posiadał jeszcze w pełni płynności ich wykorzystania.

Na ocenę 5 – Zna techniki autokreacji w Sieci. Wykorzystuje je zbiorczo realizując odgórne założenie przy jednoczesnej płynności ich wykorzystania.

K1:

Na ocenę 3 – ogólnie określa wpływ Sieci na życie i dobrostan człowieka, łączy fachową wiedzę z nierzetelnymi informacjami, wspiera się powszechnie znanymi lub częściowo niedostosowanymi przykładami.

Na ocenę 4 – prawidłowo określa wpływ Sieci na życie i dobrostan człowieka. Wspiera się dobrze dobranymi przykładami.

Na ocenę 5 – prawidłowo określa wpływ Sieci na życie i dobrostan człowieka. Wspiera się prawidłowymi przykładami potrafiąc gruntownie je analizować.

K2:

Na ocenę 3 – Właściwie, choć powierzchownie interpretuje zagrożenia. W przypadku sytuacji wystąpienia danego zagrożenia dla użytkownika wskazuje środki wpływające na rozwiązanie problemu, choć nie są one kompletne lub dobrze dobrane do danej sytuacji.

Na ocenę 4 – Właściwie interpretuje zagrożenia. W przypadku sytuacji wystąpienia danego zagrożenia dla użytkownika trafnie wskazuje środki wpływające na rozwiązanie problemu.

Na ocenę 5 – Trafnie interpretuje zagrożenia, także te opierające się na krytycznym myśleniu. W przypadku sytuacji wystąpienia danego zagrożenia dla użytkownika trafnie wskazuje środki wpływające na rozwiązanie problemu oraz wykazuje się trafną i pewnością w proponowaniu działań.

K3:

Na ocenę 3 – pobieżnie zna akcje społeczne i kampanie informacyjne dotyczące zapobiegania negatywnym zjawiskom pochodzenia sieciowego oraz potrafi wskazać najpopularniejsze organizacje je organizujące, ogólnie określając ich profil.

Na ocenę 4 – zna akcje społeczne i kampanie informacyjne dotyczące zapobiegania negatywnym zjawiskom pochodzenia sieciowego oraz potrafi wskazać najpopularniejsze organizacje je organizujące, ogólnie określając ich profil. Wybiórczo wymienia efekty kampanii i ich odbiór społeczny.

Na ocenę 5 – zna akcje społeczne i kampanie informacyjne dotyczące zapobiegania negatywnym zjawiskom pochodzenia sieciowego oraz potrafi wskazać najpopularniejsze organizacje je organizujące, ogólnie określając ich profil. Wymienia długofalowe efekty kampanii i ich odbiór społeczny.

Literatura obowiązkowa

1.	Trusewicz-Pasikowska M., <i>Tożsamość wirtualna – droga do wyzwolenia czy zniewolenia?</i> , w: <i>Co nas wyzwala, co nas zniewala? Młodzi o wolności</i> , red. A. Kampka, K. Masłowska, A. Pawłowska, Warszawa 2018, s. 171–185.
2.	Rowicka M., <i>E-uzależnienia. Teoria, profilaktyka, terapia</i> , Warszawa 2018.
3.	Bąkiewicz K., <i>Wprowadzenie do definicji i klasyfikacji zjawiska fake newsa</i> , „Studia Medioznawcze” 2019, nr 3, s. 281–289.
4.	Raport GUS, Wyznania religijne w Polsce w latach 2015-2018, Warszawa 2019.

Literatura uzupełniająca

1.	Guerreschi C., <i>Nowe uzależnienia</i> , tłum. A. Wieczorek-Niebielska, Kraków 2006.
2.	<i>Fake newsy w oczach dziennikarzy</i> , Warszawa 2020, https://biuroprasowe.orange.pl/wp-content/uploads/2020/10/Raport-fake-newsy-ost.pdf (dostęp: 11 kwietnia 2025).
3.	Guzek D., <i>Mediatyzacja religii. Analiza pojęcia</i> , w: <i>Przestrzenie komunikacji. Technika, język, kultura</i> , red. E. Borkowska, A. Pogorzelska-Kliks, B. Wojewoda, Gliwice 2015, s. 69–78

* lista rodzajów zajęć

- ☒ ćwiczenia (audytoryjne, translatoryjne, terenowe, warsztatowe, projektowe)
- ☐ ćwiczenia laboratoryjne, komputerowe
- ☐ lektorat języka obcego nowożytnego/starożytnego
- ☐ wykład kierunkowy
- ☐ wykład monograficzny lub konwersatorium monograficzne
- ☐ seminarium dyplomowe
(sem. magisterskie, licencjackie lub inżynierskie, na którym student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową, wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)
- ☐ pracownia dyplomowa (programistyczna, chemiczna, fizyczna, biologiczna, inżynierska)
(zajęcia laboratoryjne, na których student pod kierunkiem opiekuna pracy przygotowuje pracę dyplomową wykorzystując metody adekwatne do realizowanej tematyki badawczej)